

ŠIBENSKI LIST

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA KOTARA ŠIBENIK

BROJ 314 — GOD. VII.

ŠIBENIK, 17. RUJNA 1958.

IZLAZI SVAKE SRIJEDJE

Jedan aktuelni problem u tvornici elektroda i ferolegura DOVRŠITI OBJEKT FEROLEGURA

Savjet za rad i radne odnose NOK-a Šibenik na svojoj nedavno održanoj sjednici razmatrao je pitanje ruševnog stanja stare zgrade elektro-peći tvornice elektroda i ferolegura.

Inspekcija rada NOK-a Šibenik izvršavajući zaključak Savjeta, formirala je komisiju stručnih lica, koja je u lipnju o. g. detaljno pregleđala zgradu.

Komisija je pregledom zgrade ustanovila, da je njezino stanje ostalo neizmjenjeno prema nalazištu iz 1951. i 1957. god. kad su isto tako bile formirane stručne komisije, koje su uslijed pronađenih nedostataka bile predložile, da se stari pogon čim prije napusti. Osim toga, komisija je pronašla da je stanje pogoršano, jer je proces raspadanja armirano-betonских krovnih ploča znatno napredovao. Naime, na više mesta uslijed djelovanja topline, plinova i vlage na većim površinama donji sloj betonske ploče je otpao, tako da je željezna armatura vidljiva i izložena propadanju. Takvo stanje prema mišljenju komisije može

prouzrokovati teške nesreće zapošljenog osoblja od betonskih komada, koji povremeno padaju sa krova.

Nadale komisija je ustanovila, da je beton na više mesta napukao, te da uslijed toga postoji opasnost da se korozijom željeza smanji nosivost nosača staze, a time omogući i eventualni pad kranске dizalice. Konačno mišljenje komisije bilo je, da je nosivost krovne konstrukcije zgrade i kranse staze zbog dotrajalosti toliko smanjena, da je potrebno odmah prekinuti svaki daljnji rad u objektu, jer postoje mogućnosti rušenja zgrade, što može izazvati veće materijalne štete i ljudske žrtve.

Nakon takove konstatacije načrno Inspecija rada NOK-a u cilju zaštite zaposlenih radnika nije mogla drukčije postupiti, već narediti obustavu rada. Međutim, dozvoljeno je izručenje naredenja o obustavi rada zbog toga što su na sastanku sa zainteresiranim lokalnim faktorima analizirane posljedice, koje bi uslijed tega nastale za našu privrednu, koja treba man-

gana, kao i gubitke koje bi od toga trpila komuna, a time i izvršenje nježnog društvenog plana. Nakon obustave rada mangan bi trebalo uvoziti iz inozemstva za skupe devize, a uz to bi se pojavio i problem otpuštanja oko 250 radnika. Da se to izbjegne zaključeno je da se postopeča kotarska komisija proširi sa još dva stručna lica, te da ona još jednom izvrši pregleđ starog pogona i utvrdi da li postoji mogućnost, da pogon dolje nastavi radom, uz poduzimanje zaštitnih mjera za liude.

Naročito je naglašena zaštita zaposlenih radnika. Prošrena komisija sastala se 25. VI. o. g. i nakon temeljito pregleda, pronašla je u glavnom isto stanje kao i ranije komisije. U odnosu na raniji nalaz, mišljenje ove komisije razlikuje se u tome, što prema njezinom nalazu ne postoji neposredna opasnost od rušenja cijele krovne konstrukcije i kranse staze, već od pojedinih dijelova koji se ljušte, a što se poduzimanjem stvarnog osiguranja zgrade može sprječiti.

U pogledu električnih instalacija naša ustanovila je, da su u potpuno nepropisnom stanju, izvedene po starim koncepcijama, koje današnjim propisima i zahtjevima ne odgovaraju, te je predložila u koliko se želi pogon koristiti za još kraći period vremena, da je potrebno izvršiti zaštitu u pogledu osiguranja pristupa ljudima, kao i zaštitu samih uređaja postavljanjem automatske zaštite. Te mere samo bi donekle, smanjile postopeču opasnost od požara i zaštitu ljudskih žrtava.

Što se tiče potrebe napuštanja stare zgrade, rečeno je, da se čim priklike dozvole izvrši, jer osim što stanje nekih dijelova zgrade ugrožavaju život radnika, ona je čitava u takvom stanju, da se naročito neodložna i hitna potreba da se rad u istoj što prije napusti. To jednako vrijedi s ekonomičnog i zdravstvenog gledišta.

Nakon oslobođenja naslijedene su peći za karbit i već 29. XI. 1945. proradila je prva peć silikokalcija, a zatim ostale feromanganske peći. Kasnije su montirane još 2 male peći, tako sada ovaj pogon ima 7 malih monofaznih peći i 1 trifaznu peć, koja je inace često u kvaru. Proizvodi ovog pogona su: feromangan, siliko-mangan i silikokalcij.

Uglavnom stanje u zgradi je isto onako kako je i ranije bilo, te premda su poduzimane razne mjerice, da bi se ventilacija poboljšala, naročito uspjeha nije bilo. Tako smo i nakon oslobođenja do danas u ovom pogonu imali 16 slučajeva trovanja mangansom. Pored te opasnosti, utvrđeno je, da manganska pršašina povoljno djeluje i na razvoj upale pluća, te svaki novi radnik kada dođe u ovaj pogon oboli od upale pluća. Dalje se tumači, da je i veći broj upale pluća u gradu Šibeniku, posljedica manganske pršašine, koja lebdi u zraku. Prema tome ovaj problem nije samo problem radnika u tvornici, već i problem cijelog grada.

Uvidjući ove i prije navedene opasnosti, kao i neekonomičnost rada, koja se naročito odražava na veći utrošak struje, veći broj upošljenih radnika i gubitak u proizvodnji zbog primitivnog načina rada, kod kojeg jedan dio gotovog proizvoda i to cvjet mangana ide direktno izgubljen u zrak — u 1952. godini pristupilo se izgradnji nove tvornice.

Međutim, kako su u godini 1957. zakonom ukinuti krediti za investicije, tvornica nije dovršena. Ostatlo je nedovršeno u vrijednosti od 1 milijarde i 300 milijuna dinara.

Najvažniji uredaj, koji danas nedostaje u novoj tvornici, nazvan »Sinter«-uredaj, služi za pripremu sirovine za preradu u zatvorenoj peći. Ovaj uredaj spremi sirovinu u veće komade, što je pogodnije za pečenje rude u zatvorenoj peći. Pomanjkanje ovog uredaja prisiljava poduzeće da i u novoj tvornici radi na primitivnima načinima, uz česte kvarove i stanoviti rizik da dođe do eksplozije, jer upotreba sitne rude stvara veću količinu plina. Pored ovoga daljnji veći nedostatak nove tvornice je taj, što uslijed obustave građevinskih radova higijensko-sanitarni uredaji u njoj nisu izgrađeni.

Iz ovog izlaganja, vidljivo je, da je stanje u ovom poduzeću u odnosu na zaštitu rada kritično i jednako ozbiljno u starom i u novom pogonu ferolegura, te da je jedini izlaz iz ove nezgodne situacije, koja predstavlja grubo kršenje propisa HTZ-e, dovršenje nove tvornice. Da bi se to ostvarilo, nužno je da odlučujući faktori omoguće poduzeću potreban kredit, pomoći kojeg bi se ovaj akutni problem skinuo s dnevнog reda, a to je bila namjera ovog napisa.

ZNAČAJ VELESAJMA

Predsjednik Republike drug Tito je presjekao vrpcu i simbolički otvorio ovogodišnju dvanaestu poslijeratnu međunarodnu izložbu na Zagrebačkom Velesajmu. A prošle godine drug Tito je u knjigu utiskala posjetilaca Velesajma, uporedujući 1957. s 1956. godinom svojom rukom zapisao:

»Zagrebački Velesajam mora da djeluje impresivno ne samo na svakog našeg građanina, već i na ljudje koji dolaze iz zemlja koje su već odavna industrijski razvijene. Prošlogodišnji velesajam pokazao je veliki napredak naše industrijske proizvodnje, a ovogodišnji Velesajam pokazuje pravi skok u proizvodnji assortmana za široku potrošnju. Osim toga vidan je veliki napredak u kvalitetu proizvoda. Gledajući naše i inozemne proizvode čovjeka mora radovatiti kad vidi da smo stali u red industrijski razvijenih zemalja.«

Ove riječi druga Tita upisane prošle godine mogu se s još većim pohvalama, ponoviti i sada prilikom otvaranja ovogodišnje značajne izložbe naših i inozemnih dostignuća na polju privrede, a i nauke.

Zaista je ovo najprije manifestacija naših privrednih uspjeha. Razvoj Velesajma poslije oslobodenja u neposrednoj je vezi s industrijskim razvojem i napretkom naše zemlje i s uspjescima koje postiže naša vanjska trgovina. Kod nas toliko raste industrijska proizvodnja, da je svake godine prostor Velesajma premašen da primi sve one industrijske proizvode kojima smo se nanovo obogatili. Godine 1946. izlagali smo na svega 9,500 kvadratnih metara, prošle godine na 123,000, a ove godine na 150,000 kvadratnih metara izložbenog prostora.

Kakav je značaj Velesajma u poslovima naše privrede u zemlji i izvan zemlje, može poslužiti i podatak da je prošle godine na jesenkom Velesajmu zaključeno 100 poslova za ogromnu cifru od 133 milijarde dinara, a od toga međunarodni poslovi za 37 milijuna dolara. Od 1953. zaključenja poslova skoro tri puta su povećana. Naročito je važan razvoj Velesajma na našu vanjsku trgovinu u kojoj cifra izvoza stalno raste. Od 43 milijarde dinara za koje smo izvezli robe za prvi šest mjeseci 1956. godine, za isti period ove godine izvezli smo robe za 61 milijardu, od čega 38 milijardi otpada na izvoz industrijske robe. Od oslobodenja do sada, naporima naših ljudi, mi smo postali industrijska zemlja. Ove godine porast je zabilježen naročito u izvozu vozila i parobroda.

Velesajem će svakako donijeti nove milijarde poslova našoj vanjskoj trgovini i još više učvrstiti naše veze u ekonomskoj suradnji i razmjeni s mnogim zemljama čitavog svijeta.

I za naše gradane izložbe Velesajma su značajna manifestacija, koja izaziva radost i ponos. Prošle godine je milijun ljudi razgledalo Velesajam, dok je 1954. bio 260.000 posjetilaca. Za svaku godinu našeg čovjeka je uživanje proči izložbenim paviljonima, gdje se naša roba, dijela ruku naših radnika, može potpuno usporediti s proizvodima stranih, davnog razvijenih zemalja.

Taj ponos ispunjava srca svih patriota i onih koji će iz najudaljenijih krajeva stići u Zagreb, da vide izložbu i onih koji nemaju mogućnosti da to ove godine učine.

Mil.

Izbori za zadružne savjete

84 posto glasača

U nedjelju su na cijelom području održani izbori za zadružne savjete. Već u ranim jutarnjim satima izšli su zadružari masovno na biračišta. Prema nepotpunim podacima od ukupno upisanih 17650 glasalo je oko 84%, zadružara. Izbori su privukli pažnju zadružara. Najbolji rezultati su na području općine Kistanje, zatim Drniš i Knin. Kod zadruge Kistanje glasalo je oko 92,25%. Zadružari poljoprivredne zadruge Orlić glasali su sa 96%, a kod zadruge Strmica 95%. Kod ostalih zadruga rezultati izbora kreću se ovako: OPZ Čista Mala 89,19%, Tribunj 87,61, »Gradina« Drniš 81% i t.d.

Takvi rezultati ujedno su i snažna afirmacija novih organa upravljanja, koji sprovodeći politiku unapređenja poljoprivrede i stvaranja novih socijalističkih društvenih odnosa na selu, sve više stiču povjerenje seljaka i izdaju ugled zadruge kao socijalističke privredne organizacije.

Nešto slabiji rezultati izbora, ako se gleda kroz procenat, bio je kod zadruge Šibenik, gdje je glasalo svega 68%, kod zadruge Rogoznica 53,62%, Dvornica 58,48%, Žirje 68,39%, Primošten Južni 74,74%, zatim Sapina Doca 75,42%, i Devrske 78,58%. Upada u oči nekako činjenica da su slabi rezultati izbora kod najvećeg broja zadruge sa područja općine Primošten. Nije to samo rezultat nedovoljne političke zrelosti ili pak slabog interesa za zadruge, već se tu radi i o neriješenim pitanjima članstva kod ovih zadruga. Tako je u Rogozničkoj zadruzi glasalo 170 zadružara, ali formalan broj zadružara kojih ima upisanih 317 umanjuje procenat učešća na izborima.

Ipak jedan zaključak je bitan iz ovih izbora: upravo omiljeno koliko je zadružna u stanju da svojom ekonomikom utječe na razvijetak seli, toliki je interes za zadrugu od strane zadružara.

Ante Deković

Na općini Tijesno

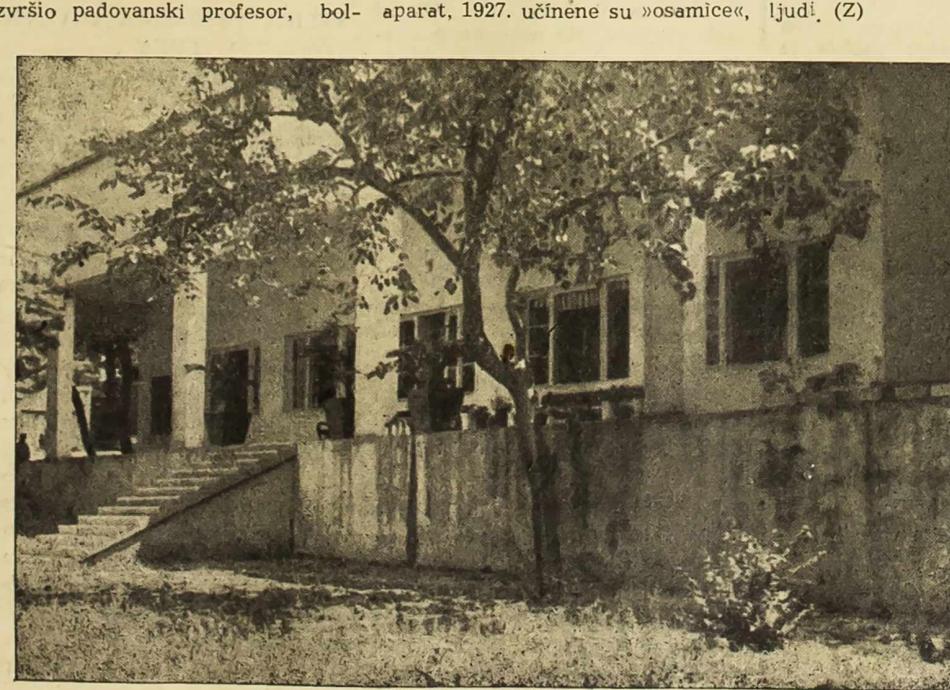
Prvi sastanak prosvjetnih radnika

U subotu je održana u Tijesnom vrlo uspješna konferencija prosvjetnih radnika, koja se naročito odvija u satnici, a napose njegova aktivnost u društvenim organizacijama, naročito u organizaciji SSRN, aktivnost na zborovima birača itd. Apelirajući na prosvjetne radnike, da još se više elana i žara priznajuće ideje reforme školstva i ostaruju u praksi drugi Ribar je rekao: »Naša komuna Tijesno je u ovim danima očekuje mnogo, da se još većim osjećajem odgovornosti i pregaralstva na širok front založi za preobražaj naše škole i sredine u kojoj škola djeluje, a vas će na tom krušnom zadatku pomoći svu našu društveni faktori.«

Konferencija je imala radni karakter na kojemu su prosvjetni radnici bili upoznati sa glavnim odredbama Zakona o javnim službenicima, što će im u svakodnevnoj praktici biti potrebno i od koristi. Posebna je pažnja bila posvećena proučavanju u glavnim crtama Zakona o školstvu, napose područje društvenog upravljanja u školama i novi nastavni plan i program, po kojem se radi u svim školama. Apelirajući na prosvjetne radnike, da još se više elana i žara priznajuće ideje reforme školstva i ostaruju u praksi drugi Ribar je rekao: »Naša komuna Tijesno je u ovim danima očekuje mnogo, da se još većim osjećajem odgovornosti i pregaralstva na širok front založi za preobražaj naše škole i sredine u kojoj škola djeluje, a vas će na tom krušnom zadatku pomoći svu našu društveni faktori.«

Sagledan je i zahtetan put ka realizaciji konceptije nove socijalističke škole, shvaćen i prihvaćen zadatak, problem i opravdanost formiranja centralnih škola na terenu općine Tijesno (Murter, Pirotovac, Tijesno), gdje će uslovi rada biti povoljni. Uočivši realne mogućnosti načiće se pravi put da se krene perspektivnim rješenjima u formiranju centralnih škola, njihovog uspešnog djelovanja na općem planu školstva i prosvjete.

Svakako da je ovakva konferencija, koja je prva na području kotara Šibenik, pomogla prosvjetnim radnicima ove općine da se solidno pripreme za rad u novoj školskoj godini, da sagledaju put kojim kreću i cilj kojeg treba ostarvit. S.T.

Detalj iz bolnice

Velik broj novih učenika u srednjim školama

U novoj školskoj godini upisano je u srednje i stručne škole na području Šibenika 335 novih daka. Od toga broja najviše otpada na odjeljenja V. razreda Gimnazije, koje pohađa 139 učenika. U prvim razredima Srednje ekonomiske škole upisano je 107 daka, koji su smješteni u 3 odjeljenja, dok je znatan priliv zabilježen u Učiteljskoj školi. Od tva odjeljenja I. razreda koliko ih je bilo prešle godine, broj odjeljenja se u ovoj školskoj godini povećao na tri sa 89 učenika. To je rekordan broj za Učiteljsku školu, koji govoru u prilog povećanju interesa za učiteljsko zvanje na području kotara. (Z.)

„JADRANKA“ izvršila polugo-dijesnji plan za 117 %

U šibenskoj tvornici tekstila i užarije „Jadranka“ polugodišnji plan proizvodnje izvršen je sa 117 postotkom, što ujedno predstavlja najveći uspjeh otakao postoji ovaj kolektiv. U tom razdoblju proizvedeno je milijun i 250 hiljada kvadratnih metara platina i oko 42 tone užeta. Unatoč tome što se kapacitet strojeva nije izmjenio, povećanje proizvodnje uslijedilo je zbog bolje provedene organizacije posla, većeg zalaganja kolektiva i povećanja broja kvalificiranog kadra koje je tvornica dobila organiziranjem stručnih tečajeva. U ovoj godini tvornica je otvorila još jedan pogon u kojem je izvršeno pokusno bojadisanje platna. Perspektivnim planom tvornice predviđa se povećanje postojećeg kapaciteta i to proširenjem assortimenta i nabavkom strojeva za bojadisanje platna. U tu svrhu zahtrean je dugoročni kredit kod Jugoslavenske investicione banke u vrijednosti od 25 milijuna dinara.

IZ RADNIČKOG SVEUČILIŠTA ŠIBENIK

Radničko sveučilište pruža Vam široke mogućnosti općeg, ekonomsko-političkog i stručnog obrazovanja.

Ove školske godine pripremili smo za Vas razne seminare i tečajeve, koje želite pohadati.

GRUPA OPĆEG OBRAZOVANJA

- Seminari za društvene nauke
- Film, kazalište i književnost
- Klasična i moderna muzika
- VII. kongres SKJ (Izucavanje Rezolucije, referata, Programa i Statuta)
- Seminari za prirodne nauke
- Priroda i čovjek
- Suvremena tehnika
- Tečajevi stranih jezika (engleski, njemački, francuski i talijanski)

GRUPA EKONOMSKOG OBRAZOVANJA

- Osnovni seminari
- Osnovni seminar iz trgovine
- Opće ekonomski seminar za ind. i ostala poduzeća.
- Specijalni seminar
- Radničko upravljanje u privredi,
- Seminar organiz., proizvodnje,
- Seminar za organe radničkog samoupravljanja,
- Seminar ekonomike FNRJ,
- Seminar političke ekonomije
- Seminar iz ekonomskih geografskih FNRJ,
- Seminar iz ekonomskih geografskih svijeta
- Jednogodišnja škola za ekonomsko obrazovanje radnika (radi prema specijalnom programu).

GRUPA STRUČNOG OBRAZOVANJA

- Seminari za polaganje ispit za kvalificirane i visokokvalificirane radnike.
- metalska struka, b) topioničarska struka, c) elektrostruka, d) građevinska struka, e) drveno-preradivačka struka, f) trgovčka struka i g) za vozače motornih vozila.
- Daktiografski tečaj za početnike
- Razni stručni seminari prema zahtjevu, ustanova i poduzeća. Upis u seminare i tečajeve vrši se u Vašoj sindikalnoj područnici od 17.-26. IX. 1958. g. i u Radničkom sveučilištu (prostorije Kotarskog sindikalnog vijeća) svakog dana od 10-12 sati; utorkom i petkom od 17-19 sati.

Odbor

GRADSKA KRONIKA

Na kraju turističke sezone

Još uvijek tranzitni karakter

Prije dva dana, 15. ov. mj. službeno je završila još jedna turistička sezona. Grupni posjeti više ne očekujemo. Automobili sa stranim oznakama opet postaju rijetkost. Konobari se sprejamaju na višemjesečnu »hladnjinu«. Turistički birovi već prave program za iduću godinu. Na nama je, da damo rezime.

Kakvi su rezultati? Odgovor ćemo polovicno: nešto bolji nego prošle godine. Zašto? Uvijek je isto: nema hotelskog prostora. Ipak, ove godine se pokušalo nači rješenje. Turisti su smješteni i po privatnim stanovima. »Putnik« je preuzeo ulogu posrednika u gradu, a ugostiteljsko poduzeće »Jadrina« u Zlarinu. Inicijativa, da se taj u turističkom pogledu atraktivni otok aktivizira, došla je u pravi čas (ako ne malo i kasno).

Za turiste koji tamo noće uredjeni restoran internog tipa. Jelo se dobiva samo po prethodnoj narudžbi. U kolikoj mjeri je to nezgodno shvatili biste da vam ispričamo

GUSLAR BOŽOVIĆ POSJETIO ŠIBENIK

Na svojoj turneji po dalmatinским gradovima zadržao se prošlih dana u Šibeniku guslar Blažo Božović, po zanimanju učitelj iz Crne Gore, koji je održao guslarsko veče za građanstvo i posebno za dake srednjih škola. (Z.)

UREĐENE PROSTORIJE ŠAHOVSKOG DRUŠTVA

U subotu 13. IX. završeni su posljednji radovi na uređenju šahovskog društva »Šibenik«. Zalaganje druga Ante Bašić i omladinca Igora Deranje, koji su se na dobrotvornoj bazi prihvatali radova na uređenju društvenih prostorija, urođilo je plodom. Prostorije su dobitne sasvim nov izgled. (Z.)

Izvršila samoubistvo

U šumici zvanjo »Draga«, koja se nalazi u Veterinarske stаницi u nedjelju naden je leš jedne žene. Nadležni organi utvrdili su da se radi o Darinku Noper. Odmah u početku je bilo očito da se radi o samoubistvu, jer nije bilo nikakvih znakova nasilne smrti.

Darinka Noper nestala od kuće u utorak dana 9. IX. o. g. i više se nije vraćala. Istog dana kupila je u apoteci flašu salmijaka, kojeg je popila u spomenutoj šumi.

Razlozi samoubistva još nisu utvrđeni. (b)

UPRAVI ZELENILA, GROBLJA I JAVNIH NASADA

Gradani s nestrpljenjem očekuju otvaranje dječjeg igrališta, restorana, zoološkog vrta, šumske kućice i uređenje puteva na Šubićevcu.

Otvaranje je imalo uslijediti još prošle godine na Dan Republike. Smatram da se to ove godine neće ponoviti. (F.)

NARODNI ODBOR KOTARA ŠIBENIK

Komisija za stipendiranje

RASPISUJE NATJEĆAJ

ZA STIPENDIRANJE STUDENATA POREBNIH STRUKA

- Jednog studenta pravnog fakulteta
- Jednog studenta Srednje tehničke geodetske škole.

Prednost imaju studenti, koji se nalaze u završnim godinama.

Molbu sa svim potrebnim dokumentima dostaviti ovaj komisiji do 10. X. 1958. god.

priču o dvojici Holandeza. Čuli su za Zlarin možda i u svojoj zemlji, došli, i, računajući na dobar jugoslavenski ručak, dobro se iskupali. Razočaranje je bilo teško: u restoranu — ne može, u gostionici — nema. Jedini spas je bio Šibenik. Tko zna, koliko je Zlarin na taj način izgubila gostiju? Kroz cijelu sezonu imao ih je 183. Svi su bili Austrijanci, s kojima je »Jadrina« sklopila ugovor. Imali su 2140 noćenja, Zlarin je odlično posložio ispit. Mnogi žele, da se opet vrate. Dovest će i svoje prijatelje. A pansion? Hoće li biti gotov i iduće godine?

Kanal, plaže, to su jedinstvene prirodne atrakcije. Zašto ne napravite prospekte, zašto ne reklamirate? — čudi se jedan stranac.

Nije ugodno bilo objašnjavati,

kako smo mi gostoljubivi i goste rado dočekujemo, ali ih nemamo gdje primiti. (Z.)

I sol nije ispravna

Pod tim naslovom donijeli smo u jednom od zadnjih brojeva našega lista članak da su »Piranske soline« isporučile poduzeću »Sloga« 3 vagona soli, koja je zaplijenjena, jer je analizom utvrđeno da sol sadrži 19 miligrama kalijevog jodida, dok bi moralio biti 8 do 12 miligramma.

Stvarno je na osnovi prvotne analize izvršena zabrana prodaje ove soli, ali je naknadno superanalizom ustanovljeno, da sol u potpunosti odgovara u pogledu sadržine kalijevog jodida i da odgovara propisima o kvaliteti živežnih namirnica, pa je Sanitarni inspektor općine Šibenik stavio svoje prvo rješenje izvan snage i odobrio prodaju ove soli.

Netočnim kriterijem sol je bila pod zabranom prodaje od 14 dana, od čega je pretrpio štetu proizvođač i veletrgovачko poduzeće »Sloga«, a i u pučanstvu se ovim postupkom stvorila nepotrebna buna o neispravnosti soli.

»PIRANSKE SOLINE« Portorož

Sad, kad smo vam predložili novitet, interesirat će vas i statistika jedinog hotela u gradu, koji je bio uvijek pun, Domačih: 1339 sa 3183 noćenja) stranaca: 1052 (sa 2747 noćenja). Ove cifre nisu mrtve, one govore. Jasno kazuju, da se jedan čovjek u Šibeniku propisno ne zadržava niti 3 dana. Prava stvarnost je još manje ugodna: januarska statistika posjeta domaćim gostiju ima približno iste cifre kao i statistika jednog od ljetnih mjeseci. To su, dakle, samo ljudi u prolazu, a nikavki turisti. Jedino su monotoni takvog tranzitnog turizma prekinuli grupni posjeti susjeda iz Austrije Da li im se sviđa naš grad? Da. Sviđa im se većini onih koji su kroz nju prošli.

Slapovi Krke, Zlarin, Vodice,

To je bilo doba nijemog filma. Neugodan dojam tišine nastojala je umanjiti klaviristkinja, koja je samoinicijativno svoju melodiju uskladivala sa sadržajem. Nekad bi joj se pridružila i violina.

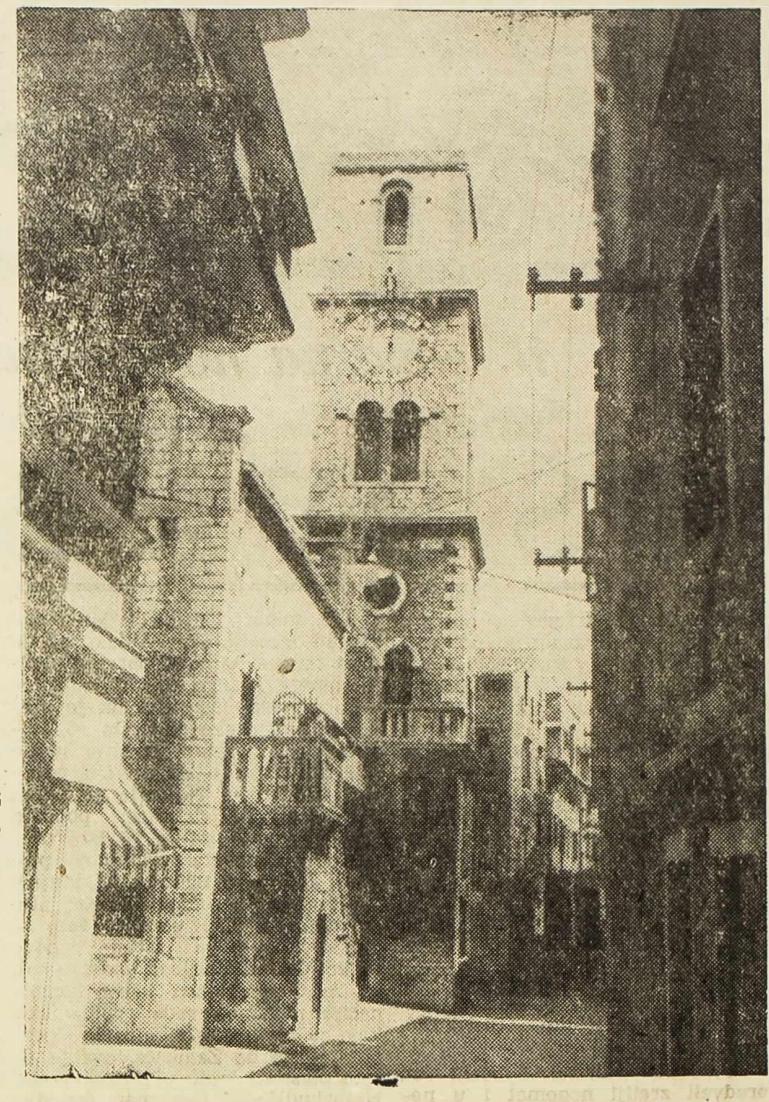
1932. je u današnjoj zgradi kazališta otvoreno kino »Balkan«. Vlasnici »Tesle« i »Balkana« su zajedno otiskli u Budimpeštu i nabavili novu tonaparaturu. Prvi ton-film u Šibeniku nije bio jedan. Istog dana, u isti sat igrala su dva filma, jedan njemački i jedan američki, ali oba muzička. U »Balkanu« »PUT K SLAVI« sa Richardom Taubertom a u »Tesli« »STRAVSTVENI POLJUBAC« sa meksičkim pjevačem Don Jose Mojicom.

Oba kina su radila do početka i, koliko se moglo, kroz rat. Kino »Balkan« je 1941. dobio novog vlasnika Stipe Šare, koji je u Milanu nabavio dvije moderne aparature. Jedna je poslije oslobođenja dodijeljena kinu »Tesla«, a druga novosnovanom kinu »Sloboda«.

Međutim, te aparature nisu bile zadnjina riječ tehnike. Filmovi snimljeni u novim sistemima postali su sve češći. Svaki imao veći grad u zemlji dobio je cinemascop. Kod nas je čekalo. Uvidješ, da je mislio na kinodvoranu ne obali daleka odlučeno je, da se preuredi dvorana kina »Tesla«. Mjesec i pol dana je oglasna ploča bila prazna.

Kroz to vrijeme su u bivši Ferruzijev magazin doneseni dvije najmoderne »iskrine« aparature i postavljeni široko zaobljeno platno. Njazad, 12. o. m. radovi su bili završeni. Na prvoj predstavi dvorana je bila puna, ali gledaoci nisu vidjeli što su očekivali. Američka društvena satira »Nismo mi andeli« nije snimljena u cinemascopu već u vlasti vision sistemu. Slika je ostavljala po metar bijeline na platnu s jedne i s druge strane. Da film nije bio zaista dobar i gluma odlična, mnogi bi prvi učinkom bili nezadovoljni.

Prvi film u cinemascopu, »Komanci« vidjet ćemo 24. ovog mjeseca. (Z.)

Rezultati mature

ISKORIŠTENE SVE VARIJANTE

Svaka matura ima svoje specifičnosti i karakterističan događaj. Ovogodišnja je u tom pogledu jedinstvena, jer se na njoj dogodilo sve, što se može dogoditi na jednoj maturi. Ukratko, sve varijante su iskoristene. Ona je obogaćena tri »pravila«, stvorena odozdo a bazirana na 5-godišnjoj tradiciji. S iznenadenjem, kroz suze i proteste je primljeno: 3 učenika sa 14 ocjena, 10 učenika sa 13 ocjena, 10 učenika sa 12 ocjena, 10 učenika sa 11 ocjena, 10 učenika sa 10 ocjena, 10 učenika sa 9 ocjena, 10 učenika sa 8 ocjena, 10 učenika sa 7 ocjena, 10 učenika sa 6 ocjena, 10 učenika sa 5 ocjena, 10 učenika sa 4 ocjena, 10 učenika sa 3 ocjena, 10 učenika sa 2 ocjena, 10 učenika sa 1 ocjenu.

— Na pismenom dijelu, naročito u hrvatskim zadaćama, osjetilo se da je to jedna od lošijih generacija, što je osobito došlo iz izražaja u sadržajnom siromaštvu pismenih zadataka. Međutim, pismenost u pogledu poznavanja gramatičke jezike i pravopisa pomalo je iznenadila, jer se očekivalo da će lošiji i u tome biti loši, a neki su čak bili od onih koji su poslagali u ljetnjem roku. Sadržajno siromaštvo se pokazalo u nedovoljnom poznavanju činjenica iz povijesti, dok su u književnom pogledu sadržaji učenici bili mnogo sigurniji i konkretniji.

Pismeni zadaci iz stranog jezika su potpuno zadovoljili. Svi kandidati su pokazali dovoljno poznavanje jezika i sposobnost prevajanja.

Poznati učenici iz matematike se vidi, da je ova generacija (odnosi se na jesenji dio) bila najlošija generacija iz tog predmeta, jer je malo broj učenika riješio i jedan zadatak.

Usmeni dio je također obilao iznenadenjima, s obzirom na dobro odgovaranje nekih učenika, od kojih se toliko nije očekivalo.

Ovogodišnja matura je pokazala pravedan i pravilan kriterij pri ispitivanju i ocjenjivanju. Bilo je slučajeva da su kandidati, koji nisu pokazivali nimalo znanja, uđeni na godinu, čak i na popravni ispit.

Zamolio smo direktora gimnazije prof. Ivu Livakovića, da dade jedan rezime. On se je ograničio u glavnom na jesenji rok:

KINEMATOGRIFI

»TESLA«: premijera sovjetskog crtanog filma — MALA LAŽLJIVICA — (17. i 18. IX.)

Premijera američkog filma u boji — ZIGOSAN — (19. i 23. IX.)

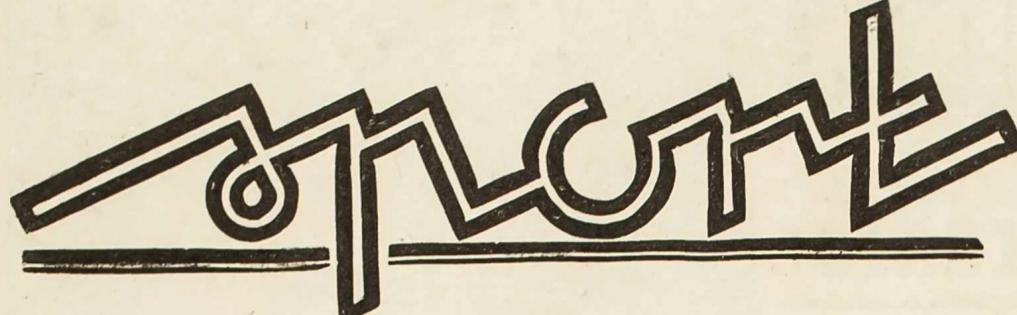
»SLOBODA«: premijera njemačkog filma u boji — NEMA MJESTA ZA DIVLJE ZVIJERI — (do 19. IX.)

DEZURNE LJEKARNE

Do 20. IX. — II. narodna — Ulica Bratstva i jedinstva. Od 21. do 24. IX. — I. narodna — Ulica Božidarice Petranovića.

MATIČNI URED
RODENI

Zivko, sin Ante i Matije Morić; Jorgovan, sin Zvonka i Matilde Curić; Ivana, kći Ante i Marije Topić; Nenad, sin Herubina Matije Stupin; Želj

II. savezna nogometna liga „Šibenik“ - „Split“ 3:2 (2:2)

JOŠ DVA BODA

„Šibenik“ je, u prvom susretu na svom terenu zaslužno pobjedio ekipu „Splita“, naročito dobro predvedenom igrom u II. poluvremenu. Zgoditku su postigli: u 6. i 14. minuti Gulin za „Split“, a za „Šibenik“ Zambata u 9. i 16. te Živković u 64. minuti. Teren travnat, vrijeme prikladno za igru. Gledalaca oko 4.500. Sudac Ilić iz Zagreba, pomoći Crnogača i Dunkić (Šibenik).

„Šibenik“: Aras, Cvitanović, Jelenović, Ivančić, Iljadica, Tambaća, Šupe, Luštica, Zambata, Stošić, Živković

„Split“: Gabrić, Sizgoreo, Boban, Duplančić, Krstulović, Ivic, Alujević, Mladinić, Gulin, Pletikosić, Kraljević.

Prihv 45. minuta Splitčani su predveli zrelijim nogomet i u nekoliko navrata opasno ugrozavali domaći gol. Sva četiri zgoditke, koja su postignuta do 16. minute, bila su plod konfuzne i slabe igre obiju ekipa. U nastavku „Šibenik“ je bolje zaigrat i većim dijelom bio je terenski premoćniji. Posljednje vodstvo domaćih od 3:2, Splitčani su nastojali izjednačiti, ali u tome nisu uspjeli. Čak štaviše domaći su bili dva puta u prilici da povećaju vodstvo, a minut prije svršetka goste je spasila stativa. Igra je inače protekla u doista oštrom i uzbudljivom tempu. Inače dobar dojam ovog susreta pokvarili su neki igrači „Splita“, a posebno Duplančić, koji je nedozvoljenim sredstvima nastojao onemogućiti akcije domaćeg na- valnog reda.

Prihv 45. minuta su naslutiti da Splitčani nastoje što je moguće prije početi vodstvo. To im je i uspjelo u 6. minuti zahvaljujući dosta nesređenoj obrani „Šibenika“. Međutim, vodstvo gostiju trajalo je veoma kratko, jer su domaći tri minute kasnije uspjeli izjednačiti. Malo zatim gosti su ponovo povelji, a „Šibenik“ je dvije minute kasnije po drugi put izjednačio. Od tada pa do kraja prve poluvremena redale su se na zrnjeničke akcije obiju momčadi od kojih su one gostiju bile kudikamo opasnije. U posljednjim sekundama umalo da domaći nisu povelji. Šupe je iskosa oštrotukao tako da je lopta projurila kraj gola. U tom dijelu slaba igra Iljadice umnogom je utjecala na igru cijele momčadi, dok se u navalnom redu osjećalo odsustvo Tedića, koji zbog ozljede u Banjaluci nije bio sposoban za nedjeljunju igru.

Takva igra „Šibenika“ nije ujelovala dovoljno povjerenje u nastavak, tim više što su trebaliigrati protiv vjetra. Međutim, iznad očekivanja domaći su od prve minute nametnuli protivničku oštrotu igru, kojom su ga uspjeli odmah u početku potpuno razbiti. Već dio ovog poluvremena igralo se u polju „Splita“ čija je obrana imala pune ruke posla. Da nisu primili više od jednog zgoditka ima se zahvaliti i sreći koja su bila naklonjena. Obraćeni red „Šibenika“ bio je mnogo solidniji, dok su haljinama i navalni red odlično funkcionali. I ono nešto malo napada koje su gosti izveli u tom dijelu razbijali su se o čvrstu obranu „Šibenika“ u kojoj se posebno istakao Ivančić.

Evo nekoliko najvažnijih mome- nata.

**ZAPOČELA DJELATNOST
U DTO „PARTIZAN“**

U uslovima snažnog razvijatka naše socijalističke zajednice, fizička kultura je od općeg značaja, te postojeće forme fizičkog odgoja, treba koristiti u većim razmjerima nego što je to bio slučaj do sada.

Fizička kultura postaje svojina širokih masa radnih ljudi, i svakodnevna potreba i važan uslov za zdrav i radostan život svakog pojedinca.

Podvlačeći značaj, fizičke kulture, drug Tito je rekao: »Mi treba da imamo snažnu mladu generaciju, naša pokoljenja koja dolaze svestrano vaspitana, a u sportu i fizičkoj kulturi upotpune da budu očeličena, da bi mogli graditi svoju sretniju budućnost i da bi bila sposobna da savladaju mnoge teškoće koje još stope pred nama.«

Organizacija »Partizan« je u ovom pravcu dosad odigrala važnu ulogu i na ovom polju ima dosta dobro rezultata. U budućem radu ova organizacija nastoji omogućiti svestraniji fizički odgoj, što omladina treba da prihvati.

Budući da je školska godina započela rad u društvu »Partizan« Šibenik takođe započinje pod sasvim drugim okolnostima, koja su bila naklonjena. Obraćeni red „Šibenika“ bio je mnogo solidniji, dok su haljinama i navalni red odlično funkcionali. I ono nešto malo napada koje su gosti izveli u tom dijelu razbijali su se o čvrstu obranu „Šibenika“ u kojoj se posebno istakao Ivančić.

Osim pozivamo omladinu kako srednjoškolsku tako i radničku da se u što većem broju uključe u sistematski tjelesni odgoj, jer samo time stiže pozitivne navike i gledanja na fizički odgoj.

Rad u društvu će se odvijati prema rasporedu i to:

SPORT NA AUTOPUTU

Među brigadama srednjoškolske omladinske radne brigade »Miro Višić« razvijena je znatna sportska aktivnost. Održano je 40 sportskih priredaba sa brigadama ostalih brigada. Od tog broja 13 otpada na nogometne utakmice, 6 na rukometne, dok je održano 7 susreta u odbojci, 3 u košarci, 9 u šahu i 2 vaterpolo utakmice sa plivačkim klubom »Jedinstvo« iz Samobora. Pored toga više od 10 brigadira učestvovao je u takmičenjima u sklopu reprezentacije naselja. Osim međubrigadnih sportskih takmičenja, zabilježena je prilična sportska aktivnost i unutar same brigade. Održano je nogometno, šahovsko i odbojkaskačko prvenstvo.

Analizirajući sportski život u brigadi može se zaključiti da su na tom polju postignuti znatni rezultati jer je preko 70 posto omladina bilo obuhvaćeno sportskom aktivnošću. (Z.)

OBAVIJEŠTI

Radi gradnje novog dijela ceste br. 11 od kilometra 247 do kilometra 269 Vrlika — Peruća i potapljavanja starog dijela ceste, zatvara se saobraćaj za sva vozila na dijelu ceste broj 11 od Vrlike do Peruće do 18. IX. 1958. do daljnjega.

Zaobilazni put za Sinj prolazit će preko ceste II. reda br. 280 Knin, Drniš, Muč, Sinj.

Zaobilazni put za Split preko ceste II. reda 280 i 280 a: Knin, Drniš, Muč, Grlo (Klis) — Split.

TEHNIČKA SEKCIJA ZA CESTE SPLIT

Osobe automobile FIAT 600 »ZASTAVA« isporučujemo za naše prodavaonice u Šibeniku.

Sa skladista takođe isporučujemo: Kamione, autobuse za gradski i međunarodni saobraćaj marke »FAP«, Motocikle, Gradevinske i rudarske strojeve. Radioničke strojeve. Rezervne dijelove za vozila »ZASTAVA« i »FAP«. Automobilske gume, akumulatori i savostalni automateni.

Kuhinja u kojoj se pripremalo jelo za posadu američke atomske podmornice »Nautilus« najinteresantnija je na svijetu — tako bar tvrdi jedan izvještaj »Dejli ekspreza« koji je posjetio podmornicu. Na prostoru od 4 metra prema 1,5 kuhari su bili u stanju da

stratovito osoblje i organizira izvođenje takovih radova, može se dogoditi da to bude učinjeno nestručno i onda beskorisno.

Voda - komunalni problem sela

Ovogodišnja suša u našem kraju zaostrišla je ionako težak problem opskrbe vodom mnogih naših sela. Ne samo da ga je zaostrišla, već upravo prisiljava da se o njemu povede računa drugačije nego je uobičajeno.

Dok su druge komunalne službe dosta dobro organizirane, na pr. Uprava za puteve, za škole, javna zelenila i slično, dote je briga o vodoopskrbnim objektima raspršena na više strana. Negdje o njima vodi brigu seoska zadružna, negdje odbornici samoinicijativno, zdravstvena stanica ili komunalni odbor općine. Brigu o vodovodu u Šibeniku i o Zagorskom vodovodu vodi posebno produzeće sa stručnjacima i materijalnim sredstvima potrebnim za ovaj posao.

Nije potrebno naglašavati važnost vode za čovjeka i njegovo gospodarstvo. Dosta je spomenuti da su naselja bez vode stoljećima stagnirala, dok su se uz povoljne uslove na drugim mjestima brzo razvili veliki gradovi ili važni privredni centri. Održavanje čistoće i zdravlja takođe je u sklopu povezano sa vodom i to mnogo, u neposrednoj blizini.

Današnje stanje vodoobjekata

nikako ne zadovoljava ni u tehničkom ni higijenskom pogledu. Ne samo da ne zadovoljavaju, na pr. oni bunari koje su još Turci sagradili nego ni oni iz novijega doba. Sve je to posljedica neorganizirane brige o njima. Treba istaći, da se često i sa dobrim mjerama čine pogriješke; nedostaje stručna spremna, koja je za rad oko takovih objekata veoma važna i mnogostrana. Ranije, dok je ove radove izvodio Higijenski zavod, stručna brigă je bila osigurana, ali je naknadni nadzor operatio prepušten dobroj ili slaboj volji ljudi.

Takvu situaciju shvaćaju i u Zavodu za socijalno osiguranje, jer je veliki broj radnika i njihovih obitelji ugrožen od loše opskrbe vodom. Radi toga je prošle godine švem zdravstvenim stanicama i Domu nar. zdravlja stavljeni na raspoređenje po 60.000 dinara za sitne asanacije i postavljanje pumpi na vodoopskrbnim objektima. Uz dobru organizaciju i ovomale svete mogile su dobro doneti. Poznato je, da osoblje zdravstvenih stanica teško odolijeva tekućim kurativnim zadacima, a da bi se još moglo baviti i tehničkim radovima. U koliko admini-

strativno osoblje i organizira izvođenje takovih radova, može se dogoditi da to bude učinjeno nestručno i onda beskorisno.

Veliki, vrlo veliki izdaci za prijevoz vode autocisternama i cisternama brodovima, koji su ove godine učinjeni, takođe nas primjeruju da se ovom problemu dade odgovarajuće mjesto.

Kao i svaki problem i ovaj bi se mogao riješiti na više načina. Moglo bi se na pr. osnovati posebno malo poduzeće kotarskog značaja ili, još bolje, da se pri poduzećima gradskih vodovoda osnuju posebni pogoni za seoske bunare i čatrnje. Trebalo bi nači oblik kako bi se seosko stanovništvo davalо stalne doprinose za održavanje ovih objekata, uz stalne dotacije, koje bi u početku trebale biti veće. Ima li inače mnogo smisla postavljanje pumpi ili drugih uređaja o kojima nitko nije dužan voditi brigu ili ih potpraviti u slučaju kvara.

Slijedeća suša ne bi nas smjela iznenaditi kao ova. Ni bolesti kojima, upravo zbog slabe vode, plaćamo skupi danak. (K.)

rcuka - ZANIJELJIVOSTI - zabavac

MEHANIČKA KRAVA BOLJA OD PRIRODNE

Britanski naučnici konstruirali su mehaničku kravu koja je, kako oni kažu, djelotvorna od svog prirodnog uzora. Ova krava radi u eksperimentalnoj stanicici Rothemstidu, pod vrhovnim nadzorom profesora Párija, direktora ovog blokemijskog laboratorija. Cilj pokusja je da se proizvedu proteini koji su potrebni ljudskoj ishrani, izvlačeći ih neposredno iz trave i lišća. Ljudska bića ne mogu variti travu, ali nju krave preobraćaju u one jake koncentrate proteina kakvi su govede meso i mlijeko. Međutim, hrana koju mi dobijemo od životinja samo je deseti ili dvanaesti dio onoga što one pojedu. »Krava« iz Rothemstida izvlači iz biljaka pet puta više proteina. To postiže na taj način što »zváče« lišće i travi sve dok ih ne preobradi u tekućinu, koja, zagrđiana, očvrste.

ČISTOĆA PRIJE SVEGA

Galupov institut u Britaniji po-

veo je anketu da bi saznao na što kupci najviše obraćaju pažnju u radnjama u kojima se snabdjevaju.

Kako rezultati pokazuju, na čelu liste nalazi se — čistoća, za koju se izjasnilo 25% anketiranih osoba. Za njom su: svježina robe (11%), brzina usluživanja (10%), i niske cijene (9%).

Tekiza toga dolaze: bogat assortiman, sručna atmosfera, i pristojan izgled trgovackog osoblja.

Nikto od anketiranih nije se sjetio da navede točnost mjere, iz čega bi se dalo zaključiti da engleski građani vjeruju u poštovanje prodavača. Iz iste ankete vidi se da većina gradana više vori

zajedno s anketiranim nešto manje.

ZBOG SELIDBE PRODAJEM novu spavaču sobu, kuhinjski namještaj, kombinirani ormari i dječji krevet. Adresa u redakciji lista.

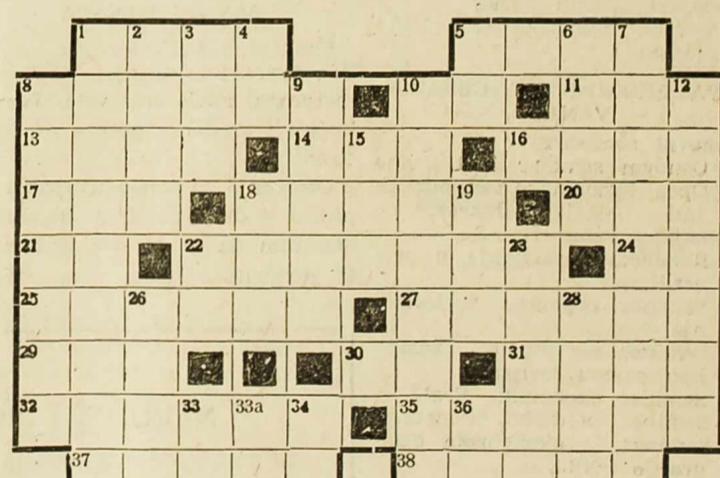
MALI OGLASNIK

PRODAJE SE PARNI KOTAO za raketu, kapaciteta 280 litara, rabi- bljen prekreta, francuski sistem. Upitati na adresu: Ivan Šebešćen, kotlar, Osijek Radićeva 42.

IZGUBLJENE SU DVije KNJIŽICE za prikolice br. H-6954 i H-8761. Objje su izgubljene 9. o. mjeseca. Tko pronađe neka ih po- vratni transportnom poduzeću »Jadrancu«.

ZBOG SELIDBE PRODAJEM novu spavaču sobu, kuhinjski namještaj, kombinirani ormari i dječji krevet. Adresa u redakciji lista.

Križaljka

VODORAVNO: 1. povreda, 5. i. među Modrog Nilu od jezera Gane do ušća Bijeli Nil, 8. vrsta šumskog ploda, 10. dva jednaka konsonanta, 11. vrsta pjesme u japskom pjesmama, 12. naravni poeziji (mnog.), 13. muslimansko muško ime, 14. izbočena kopna na moru, 16. vodopad, 17. kratica za: Kom. partija Jugoslavije, 18. osamljenost, samočina, srdačna atmosfera, i pristojan izgled trgovackog osoblja.

Preversno: 1. povreda, 5. i. među Modrog Nilu od jezera Gane do ušća Bijeli Nil, 8. vrsta šumskog ploda, 10. dva jednaka konsonanta, 11. vrsta pjesme u japskom pjesmama, 12. naravni poeziji (mnog.), 13. muslimansko muško ime, 14. izbočena kopna na moru, 16. vodopad, 17. kratica za: Kom. partija Jugoslavije, 18. osamljenost, samočina, srdačna atmosfera, i pristojan izgled trgovackog osoblja.

Vertikalno: 1. povreda, 5. i. među Modrog Nilu od jezera Gane do ušća Bijeli Nil, 8. vrsta šumskog ploda, 10. dva jednaka konsonanta, 11. vrsta pjesme u japskom pjesmama, 12. naravni poeziji (mnog.), 13. muslimansko muško ime, 14. izbočena kopna na moru, 16. vodopad, 17. kratica za: Kom. partija Jugoslavije, 18. osamljenost, samočina, srdačna atmosfera, i pristojan izgled trgovackog osoblja.

Diagonalno: 1. povreda, 5. i. među Modrog Nilu od jezera Gane do ušća Bijeli Nil, 8. vrsta šumskog ploda, 10. dva jednaka konsonanta, 11. vrsta pjesme u japskom pjesmama, 12. naravni poeziji (mnog.), 13. muslimansko muško ime, 14. izbočena kopna na moru, 16. vodopad, 17. kratica za: Kom. partija Jugoslavije, 18. osamljenost, samočina, srdačna atmosfera, i pristojan izgled trgovackog osoblja.

Rješenje križaljke iz prošlog broja, Vodoravno: 1. Šupe, 4. smrt, 7. Tisa, 8. lopata, 10. ai, 11. I(vkov) B(orislav), 12. rpa, 14. Rostov, 16. redar, 17. Luštica, 18. An, 19. tepati, 21. Tin, 22. Nikita, 24. ići, 26. Ika, 27. Rus, 29. daleko Zadra, 4. vokal i konsonant, 5. konj u nar. pjesmi, 6. sveučilišno predvorje, 7. stanovnici jedne nazme susjedne države, 8. po- maknuti, 9. kemijski element, znak: As, 10. uzgajati konje, 12. naravničica na kojoj su istaknuti činovi za vojna lica i sl., 15. tri- tri, 18. veće vremensko razdoblje, 19. riječni otok, 22. dva različita konsonanta, 23. neotudive djedovine kod Hercegovaca, 26. suparnik Pol